

Küresel Ekonomi ve Hürmüz Boğazı Krizi Bilgi Notu

Enerji arz güvenliği, tedarik zincirleri ve enflasyon üzerindeki etkiler — 12 Ekim 2026 durum değerlendirmesi

NOT NO

UDMİ-BN/2026-02

TARİH

12 Ekim 2026

ALAN

Küresel ekonomi ve enerji güvenliği

DAYANAK

Açık kaynaklar

ERİŞİM

Kamuya açık

TEMEL ÇIKARIMLAR

- Kriz sürüyor.** 28 Şubat 2026'da başlayan savaşın ardından kapanan Hürmüz Boğazı, krizin 225. gününde hâlâ olağan trafiğin çok altındadır. IMF PortWatch 4 Ekim'de yalnızca 4 gemi geçişi kaydetmiştir (olağan düzey: günde yaklaşık 85). Sayım yöntemleri farklıdır; ancak tüm kaynaklar akışın savaş öncesinin küçük bir bölümünde kaldığını göstermektedir.
- Ham petrolde kısmi telafi, diğer ürünlerde değil.** Kpler'e göre Orta Doğu ham petrol ihracatı Eylül'ün son haftasında bazı günler savaş öncesi düzeyi (yaklaşık 18 milyon varil/gün) aşmış, ihracatın yaklaşık %40'ı Hürmüz'ü bypass etmiştir. LNG, LPG, gübre ve dizelde alternatif kapasite sınırlıdır.
- Fiyatlar yüksek ve oynak.** Brent 12 Ekim'de yaklaşık 106 dolardır (savaş öncesi ≈72). EIA'ya göre 4Ç26 ortalaması 105, 2026 ortalaması 96, 2027 ortalaması 84 dolardır. IEA'nın 400 milyon varillik acil stok taahhüdünün yaklaşık 325 milyonu kullanılmış; G7 2 Ekim'de dört ayda ek 100 milyon varil açıklamıştır.
- Küresel risk dengesi aşağı yönlüdür.** IMF'nin Temmuz tahmini (büyüme 2026'da %3,0, 2027'de %3,4; küresel enflasyon %4,7), boğazın Temmuz ortasında yeniden açılmaya başlayacağını varsaymıştır. Bu varsayım gerçekleşmemiştir.
- Türkiye'de kritik kanallar:** enerji faturası (Ağustos'ta 6,46 milyar dolar, yıllık %33,8 artış), cari denge, enflasyon (Eylül TÜFE yıllık %29,73; ulaştırma %35,10) ve sanayi ile gübre girdileridir.

1 Gelişmeler

TARİH (2026)	GELİŞME	KAYNAK
28 Şubat	ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarıyla savaş başladı.	Al Jazeera, 27 Ağu
2 Mart	İran Devrim Muhafızları boğazın kapatıldığını duyurdu; günlük geçiş ortalama yaklaşık 5 gemiye düştü.	Al Jazeera, 27 Ağu
11 Mart	IEA, tarihinin en büyük ortak stok salımı olan 400 milyon varillik eylemi duyurdu.	Yeni Şafak (F. Birol)
18 Mart	Katar'ın Ras Laffan tesislerine saldırı: LNG kapasitesinin %17'si (14 trenden 2'si; 12,8 milyon ton/yıl) 3–5 yıl devre dışı; uzun vadeli sözleşmelerde mücbir sebep.	Pipeline & Gas Journal (Reuters)
Nisan	Vadeli Brent 130 doların üzerine çıktı; fiziki piyasada fiyatlar 150 dolara yaklaştı. Aynı ay ABD–İran ateşkese ve ABD'nin İran limanlarına ablukası; boğaz trafiği savaş öncesinin çok altında kaldı.	Al Jazeera; Kitco, 7 Nis
17 Haziran	Ara anlaşma; günlük geçiş ortalaması yaklaşık 20'ye çıktı.	Al Jazeera, 27 Ağu
8 Temmuz	IMF Dünya Ekonomik Görünüm güncellemesi: boğazın Temmuz ortasında açılmaya başlayacağı varsayıldı.	IMF

TARİH (2026)	GELİŞME	KAYNAK
14–20 Temmuz	ABD ablukayı yeniden başlattı, günlük geçiş yaklaşık 5'e geriledi (14 Temmuz); Husiler Suudi Arabistan'a deniz ablukası ilan etti (20 Temmuz).	Al Jazeera, 27 Ağu
5–7 Eylül	Tanker saldırıları karşılıklı yoğunlaştı; Suudi Aramco'nun Jizan tesisleri bir ayda ikinci kez vuruldu (FT'ye atfen). Brent ≈97 dolar.	Al Jazeera, 7 Eyl
25–28 Eylül	İran, BM Genel Kurulu'nda abluka ve yaptırımların kaldırılması karşılığında boğazı yeniden açma ve bir hafta içinde nükleer müzakerelere dönme önerisini açıkladı; ABD Başkanı Trump öneriyi "kabul edilemez" olarak nitelendirdi. Brent ≈107–108 dolar.	Al Jazeera, 28 Eyl
2 Ekim	G7: dört ayda 100 milyon varil ek acil stok salımı (dizel ağırlıklı); boğazda seyrüsefer haklarının "derhal ve tam" restorasyonu çağırısı.	Yeni Şafak, 3 Eki
5 Ekim	"Geçiş ücreti" iddiaları: Kpler analisti bunu doğrulanmamış bir tahmin olarak niteledi. Brent ≈101,6 dolar.	Al Jazeera, 5 Eki
12 Ekim	Brent ≈106 dolar; krizin 225. günü.	straits.live

2 Temel göstergeler

GÖSTERGE	DEĞER	KAYNAK
Günlük geçişler	4 Ekim: 4 gemi (olağan ≈85; ≈%5; yalnızca AIS yayını yapanlar). 21–27 Eylül: 132 geçiş (≈19/gün; önceki hafta 116). Savaş öncesi norm kaynağa göre ≈85 ile ≈130 arasında değişmektedir.	IMF PortWatch; MarineTraffic (Al Jazeera)
Savaş öncesi pay	Deniz yoluyla ham petrol akışının ≈%38'i, LPG'nin %29'u, LNG'nin %19'u. (Küresel petrol arzının ≈%20'si olarak da ifade edilir; paydalar farklıdır.)	UNCTAD (Al Jazeera); TEPAV
Körfez ham petrol ihracatı	2025'te ≈17 → Ağustos 2026'da ≈9 milyon varil/gün (–%47).	Al Jazeera, 27 Ağu
Orta Doğu ham ihracatı	Eylül'ün son haftasında bazı günler 19,5–22,5 milyon varil/gün (savaş öncesi ≈18); ihracatın ≈%40'ı bypass.	Kpler (Al Jazeera, 5 Eki)
Brent (varil)	Savaş öncesi ≈72 \$; Nisan'da >130 \$; 7 Eylül ≈97 \$; 28 Eylül ≈107 \$; 5 Ekim 101,59 \$; 12 Ekim ≈106 \$.	Al Jazeera; straits.live
EIA tahmini (6 Ekim)	Brent: 4Ç26 ≈105 \$; 2026 ort. 96 \$; 2027 ort. 84 \$. Orta Doğu akışlarının 4Ç26 boyunca kısıtlı kalacağı varsayımı.	EIA, STEO Ekim 2026
IEA (Ağustos raporu)	2026'da arz –4,3 milyon varil/gün; talep –1,6 (savaş öncesi beklenti: +0,85); stoklar hızla eriyor; rafineri marjları rekorda.	IEA (Hydrocarbon Eng., 2 Eyl)
Acil stoklar	Mart eylemi: 400 milyon varil; ≈325 milyonu piyasada. G7 (2 Ekim): +100 milyon varil/4 ay.	IEA; Yeni Şafak
Katar LNG	Kapasitenin %17'si 3–5 yıl devre dışı; yıllık gelir kaybı ≈20 milyar \$.	QatarEnergy (Reuters/PGJ)
Gübre ve ticaret	Nisan 2026'da Hürmüz'e bağımlı ekonomilerin üre ihracatı yıllık –%83, LNG –%95, 12 ürün toplamı –%54 (hacim). Körfez, deniz yoluyla üre ihracatının ≈%43'ünü karşılar.	ITC/WTO/UNCTAD; NDSU
Liman uğramaları	Kuveyt –%86, BAE –%69, Katar/İrak/Bahreyn ≈–%66–68, Suudi Arabistan –%15.	Al Jazeera, 27 Ağu
IMF (8 Temmuz)	Büyüme: 2026 %3,0, 2027 %3,4. Küresel enflasyon 2026: %4,7. Taban senaryo: boğaz Temmuz ortasında açılmaya başlar, Mart 2027'de normale döner.	IMF WEO Güncellemesi

3 Etki kanalları

3.1 Enerji arz güvenliği

Ham petrolde boru hatları (Suudi Arabistan, BAE) ve gemiden gemiye aktarım kısmı telafi sağlamaktadır; ancak ürün piyasalarında, özellikle dizelde sıkışıklık sürmektedir (EIA dizel piyasasında aşırı sıkışıklığa dikkat çekmekte; IEA rafineri marjlarının rekor düzeyde olduğunu belirtmektedir). EIA, Suudi Arabistan'ın Doğu-Batı boru hattına yönelik saldırıları fiziksel akışlarda oynaklığın süreceğinin işareti saymaktadır. Katar LNG kapasitesinin %17'sinin 3–5 yıl devre dışı kalması, krizin LNG tarafında kalıcı bir arz şokuna dönüştüğünü göstermektedir. Stok tamponu tükenmektedir: IEA'nın Mart taahhüdünün %80'inden fazlası kullanılmış, Al Jazeera savaş öncesi stok birikiminin sağladığı tamponun büyük ölçüde bittiğini aktarmıştır.

3.2 Tedarik zincirleri ve gıda

Liman uğramaları Körfez'de keskin biçimde düşmüş, trafik Singapur ve Malezya merkezlerine kaymıştır. Husilerin Suudi Arabistan'a ilan ettiği deniz ablukası Kızıldeniz alternatifini de riskli kılmıştır. Gübre en kırılgan halkalardan biridir: ITC analizine göre Nisan 2026'da Hürmüz'e bağımlı ekonomilerin üre ihracatı hacim olarak %83 azalmış, analistler yüksek fiyatların en az 2027 başına dek süreceğini beklemektedir. Bu, tarımsal üretim maliyetleri ve gıda fiyatları için gecikmeli bir risk oluşturur.

3.3 Enflasyon ve finansal koşullar

IMF, küresel enflasyonun 2026'da %4,7'ye çıkacağını ve 2024'ten beri süren dezenflasyon eğiliminin durduğunu belirtmiş; yüksek petrol fiyatlarının enflasyon beklentilerini bozma ve finansal koşulları sıkılaştırma riskine dikkat çekmiştir. İlk etki enerji ve ulaştırma kalemlerinde, ikinci etki lojistik, gübre ve gıda maliyetleri üzerinden ortaya çıkar.

4 Türkiye açısından değerlendirme

KANAL	GÖSTERGE	KAYNAK
Enerji faturası	Ağustos 2026'da 6,46 milyar \$ (+%33,8 yıllık; toplam ithalatın ≈%22,5'i). Ham petrol ithalat hacmi %1,1 azalırken fatura arttığından, artış ağırlıklı olarak fiyat etkisine işaret etmektedir (UDMİ yorumu). Yıllık enerji ithalatı yaklaşık 60–65 milyar \$ (TEPAV, Mart 2026).	TÜİK/Ticaret Bakanlığı, 30 Eyl; TEPAV
Cari denge	Haziran 2026: –4,19 milyar \$; 12 aylık cari açık ≈38,9 milyar \$; altın ve enerji hariç 1,46 milyar \$ fazla. Uzman tahminine göre petrolde her 10 \$'lık artış cari açığa ≈4,5–5 milyar \$ ek yük getirir.	TCMB (Oksijen, 13 Ağu); TEPAV
Enflasyon	Eylül 2026 TÜFE: aylık %1,84, yıllık %29,73 (Kasım 2021'den beri ilk kez %30'un altı). Ulaştırma yıllık %35,10; konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar %39,99. Yıllık enflasyona katkı: gıda 6,73, ulaştırma 5,96, konut 4,84 puan. Bakan Şimşek: "dezenflasyon ulaştırma hariç genele yayılıyor".	TÜİK, 5 Eki (Forbes TR)
Sanayi girdileri	Körfez'den yıllık ≈0,7–1 milyar \$ alüminyum, ≈2 milyar \$ plastik ve petrokimya; MEG ithalatının %35–40'ı. Tekstil, ambalaj, otomotiv yan sanayi ve beyaz eşya teslimat riski taşır.	TEPAV, Mart 2026
Gübre ve gıda	Yıllık gübre tüketimi 6–7 milyon ton; azotlu gübre ithalatında Körfez payı %15–25.	TEPAV, Mart 2026
Lojistik ve sigorta	Mart ayında LNG tankerlerinin günlük spot navlunu yaklaşık %600 artarak 300 bin \$ olmuş, savaş riski primleri hızla yükselmiştir; yüksek sigorta maliyetleri sürmektedir.	TEPAV; Al Jazeera, 5 Eki

5 Senaryolar

Senaryolar tahmin değil, kurumların açıkladığı varsayımlar ve riskler üzerine kurulu analitik çerçevedir.

SENARYO	DAYANAK	TÜRKİYE İÇİN ÇIKARIM
A. Uzayan kısıt (taban)	EIA: Orta Doğu akışları 4Ç26 boyunca kısıtlı; konvoy, bypass ve gemiden gemiye aktarım ihracatı kısmen artırır; Brent 4Ç26'da ≈105 \$.	Enerji faturası ve cari denge baskısı sürer; enerji ve ulaştırma kalemleri dezenflasyonu yavaşlatır.
B. Kademeli normalleşme	IMF: yeniden açılma ve Mart 2027'ye kadar normale dönüş; IEA: akışlar yeniden başlarsa piyasa 2026 sonuna doğru fazlaya dönebilir. Bu takvim aşılıştır; senaryo siyasi bir çözüme bağlıdır.	Fiyat, navlun ve sigorta baskısı hafifler; dezenflasyon patikası destek bulur.
C. Tırmanma	IMF ve EIA: altyapıya (Suudi Doğu-Batı hattı, Kızıldeniz) yönelik saldırılar; oynaklık, finansal koşullarda sıkılaşma ve gıda güvensizliği riskleri.	Fiyat şoku, risk primi artışı ve gübre-gıda zincirinde gecikmeli baskı.

6 UDMİ'nin değerlendirmesi ve öneriler

- Diplomasi.** Seyrüsefer serbestisine dönüşü hedefleyen çok taraflı girişimler desteklenmelidir. "Geçiş ücreti" iddiaları doğrulanmamıştır ve akademisyenlere göre BM Deniz Hukuku Sözleşmesi bakımından hukuken tartışmalıdır (A. Khaliq, Liverpool John Moores Üniversitesi).
- Enerji güvenliği.** Kaynak ve güzergâh çeşitlendirmesi, depolama ve LNG yeniden gazlaştırma esnekliği, stratejik stok ve talep yönetimi birlikte ele alınmalıdır.
- Hedefli koruma.** Kırılgan haneler ve sektörler için hedefli, geçici ve mali açıdan sürdürülebilir destek, genel fiyat sübvansiyonlarına tercih edilmelidir.
- Lojistik çeşitlendirme.** Kara ve demiryolu koridorları ile alternatif limanlar için kapasite planlaması yapılmalıdır.
- Gıda ve gübre.** Gübre tedarikinde kaynak çeşitlendirmesi, stok ve fiyat izleme mekanizmaları kurulmalıdır.

İzleme göstergeleri

- ◆ Günlük boğaz geçişleri (PortWatch, MarineTraffic) ve Kpler ham petrol akışları.
- ◆ Brent vadeli eğrisi; dizel ve jet yakıtı marjları.
- ◆ LNG fiyatları (JKM, TTF); Katar tesislerinin onarım takvimi.
- ◆ Savaş riski sigorta primleri ve navlun endeksleri.
- ◆ IEA'nın G7'ye sunacağı stok salımı izleme raporu.
- ◆ TÜİK aylık TÜFE alt kalemleri; enerji ithalat faturası; cari denge.

Executive summary ENGLISH

As of 12 October 2026 — day 225 of the crisis — the Strait of Hormuz remains far below normal traffic: IMF PortWatch recorded 4 transits on 4 October against a typical ~85 a day (AIS-visible traffic only; other counts differ). Crude exports are partly rerouted through Saudi and UAE pipelines and ship-to-ship transfers (Kpler: about 40% bypasses Hormuz), but LNG, LPG, fertiliser and diesel markets have few substitutes. Brent traded near USD 106 on 12 October (about USD 72 before the war); the EIA's October outlook assumes constrained Middle East flows through Q4 2026, with Brent averaging USD 105 in Q4, USD 96 in 2026 and USD 84 in 2027. About 325 million of the IEA's 400 million-barrel emergency pledge has been released, and the G7 agreed on 2 October to release a further 100 million barrels over four months.

The IMF's July outlook (growth 3.0% in 2026 and 3.4% in 2027; global inflation 4.7%) assumed Hormuz would begin reopening in mid-July, which has not happened, so risks are skewed to the downside. For Türkiye, a net energy importer, the main channels are the energy import bill (USD 6.46 billion in August, +33.8% year on year), the current account, energy and transport prices (September CPI 29.73% year on year) and industrial and fertiliser inputs. UDMİ recommends supporting diplomatic efforts to restore freedom of navigation, diversifying energy and logistics routes, and using targeted, temporary support rather than broad price subsidies.

7 Yöntem ve sınırlılıklar

Bu not, 12 Ekim 2026 itibarıyla erişilebilen açık kaynaklara dayanır ve veriler hızla değişebilir. Günlük geçiş sayıları ile savaş öncesi norm, sayım yöntemine göre farklılaşır; paydalar (ör. "küresel arzın %20'si" ve "deniz yoluyla ham akışın %38'i") aynı değildir. straits.live bir derleme sitesidir (IMF PortWatch ve piyasa verilerini kullanır). "Geçiş ücreti" iddiaları doğrulanmamıştır. Senaryolar tahmin değildir. Not, herhangi bir devlet kurumunun görüşünü yansıtmaz ve yatırım tavsiyesi niteliği taşımaz.

8 Kaynakça

1. Al Jazeera, "How a 95 percent drop in Hormuz traffic changed global shipping", 27 Ağustos 2026 — [aljazeera.com](#)
2. Al Jazeera, "Oil prices surge as US-Iran strikes intensify in Strait of Hormuz", 7 Eylül 2026 — [aljazeera.com](#)
3. Al Jazeera, "Oil prices surge after Trump rejects Iran's plan to reopen Strait of Hormuz", 28 Eylül 2026 — [aljazeera.com](#)
4. Al Jazeera, "Is Iran charging a toll to allow oil traffic through Hormuz?", 5 Ekim 2026 — [aljazeera.com](#)
5. straits.live (IMF PortWatch ve piyasa verileri derlemesi), 12 Ekim 2026 — [straits.live](#)
6. U.S. Energy Information Administration, Short-Term Energy Outlook, Ekim 2026 (6 Ekim) — [eia.gov](#)
7. IEA Petrol Piyasası Raporu (Ağustos 2026), Hydrocarbon Engineering aktarımı, 2 Eylül 2026 — [hydrocarbonengineering.com](#)
8. Yeni Şafak, "G7 to release 100M barrels from emergency oil reserves", 3 Ekim 2026 — [yenisafak.com](#); "IEA chief says over 80% of emergency oil stocks already released", 4 Ekim 2026 — [yenisafak.com](#)
9. IMF, Dünya Ekonomik Görünüm güncellemesi basın toplantısı, 8 Temmuz 2026 — [imf.org](#)
10. Pipeline & Gas Journal (Reuters aktarımı), "Iran attacks knock out 17% of Qatar LNG capacity for up to five years", 19 Mart 2026 — [pgjonline.com](#)
11. Kitco, "Physical oil prices hit record highs near \$150 a barrel as Hormuz crisis worsens", 7 Nisan 2026 — [kitco.com](#)
12. Fertilizer Daily (ITC/WTO/UNCTAD analizi), 7 Ağustos 2026 — [fertilizerdaily.com](#)
13. TEPAV değerlendirme notu (Medyascope aktarımı), 16 Mart 2026 — [medyascope.tv](#)
14. TÜİK Eylül 2026 TÜFE (Forbes Türkiye), 5 Ekim 2026 — [forbes.com.tr](#)
15. TÜİK/Ticaret Bakanlığı Ağustos 2026 dış ticaret verisi (Capital), 30 Eylül 2026 — [capital.com.tr](#)
16. TCMB Haziran 2026 ödemeler dengesi (Gazete Oksijen), 13 Ağustos 2026 — [gazeteoksijen.com](#)

UDMİ – Uluslararası Diplomatik Misyon ve İstihdam Derneği, Trabzon · [udmi.com.tr](#) · Bu belge genel bilgilendirme amaçlıdır; hukukî, mali veya yatırım tavsiyesi niteliği taşımaz.